

Jak zkoumat evropskou bezpečnost a její vliv na rozvoj vojenského umění

Ve svém příspěvku budu směřovat Vaši pozornost k předmětu jednání semináře, k jeho ujasnění a k dokumentování přístupu, který může vést výzkumné pracovníky k nalezení správných nebo přesnější řečeno opodstatněných závěrů.

Ujasnění předmětu semináře a postupu jeho výzkumu

Předmětem semináře je evropská bezpečnost a její vliv na rozvoj vojenského umění. Systémové kroky dekompozice problému ukazují na možnost zkoumání ve dvou relativně nezávislých rovinách:

1 - evropská bezpečnost, pojem a problém politický, diplomatický, zasahující do oblasti mezinárodních vztahů,

2 - vojenské umění, pojem zahrnující specifickou činnost lidí, spojenou s organizováním a vedením vojenských činností.

Obě roviny je nezbytné vidět v dynamice času k datu jejich hodnocení:

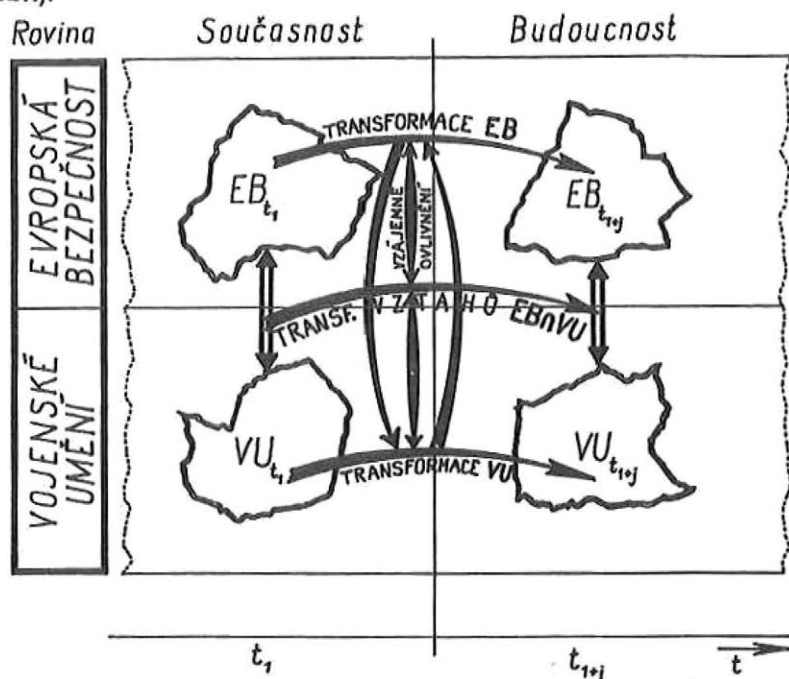
♦ **stav, který byl a je,**

♦ **stav budoucí** (předpokládaný nebo žádoucí).

Jestliže se zamýšlíme nad předmětem konference, předpokládáme existenci nevyslovené hypotézy o **působení principu dynamické rovnováhy**. Pro velmi zjednodušené objasnění uvádím: Ve společnosti dochází k nepřetržitému vývoji. Vývoj, to jsou změny. Každá změna je akcí, která vyvolává reakci (s určitým časovým zpožděním) směřující k obnovení rovnovážného stavu. Tato reakce je však současně novou akcí, na níž navazuje odezva. Uvedený mechanismus je v podstatě nekonečný. Jestliže hovoříme o stabilitě, a o tu nám v oblasti bezpečnosti rozhodně jde, pak ji můžeme z tohoto pohledu charakterizovat jako okamžitý stav dynamické rovnováhy, kdy výkyvy nepřesahují předpokládané a povolené odchylky. Za tímto tvrzením však můžeme okamžitě cítit otázku: Jaké odchylky? Kdo stanoví jejich možnou velikost a směr?

Vycházíme z předpokladu, že řešitel má snahu dosáhnout co nejobektivnějších poznatků. Pak je vhodné upozornit na **nezbytnost hodnocení informací z hlediska časové posloupnosti jejich vzniku a platnosti**. Mnohdy jsou nevhodně slučovány nesrovnatelné informace, například o tom, co bylo a je s představami a přáními. Taková interpretace názorů je na škodu pochopení významných tendencí, trendů, prvků a vztahů.

Na problém můžeme aplikovat matematický aparát a názornost dokumentovat (viz obr.):

Obr. Schéma dekompozice 1. stupně problému „Evropská bezpečnost a její vliv na rozvoj vojenského umění“

K tomu uvádím následující poznámky:

1. Evropskou bezpečnost můžeme vyjádřit jako vícerozměrný prostor, který je funkcí času transformován do nového prostoru (matematického, nikoliv geografického). Jestliže na základě současné analýzy stanovíme výběr hlavních prvků evropské bezpečnosti, v novém transformovaném prostoru **tyto prvky nemusí představovat hlavní charakteristiky**, mohou se měnit v podružné nebo zaniknout. Tyto skutečnosti dokumentuje historie. Z matematického hlediska jde o složitou transformační funkci, která mění hierarchii jednotlivých prvků a jejich podíl na celkovém obrazu evropské bezpečnosti.
2. Určování hlavních rysů evropské bezpečnosti a jejich kvantifikace náleží do prognostické činnosti. Vychází z časových řad minulého vývoje a odhaduje na základě analogie a jiných teoretických metod vědecké činnosti budoucí vývoj. **Řešení problémů spojených se změnami priority**, jejich definování do transformační funkce, je uskutečnitelné například nalezením úplného popisu systému (celku) evropské bezpečnosti, jeho dekompozicí na elementární části a popisu vztahu mezi nimi. Nalezení časových řad jednotlivých elementů, jejich

dynamických charakteristik, odhalení tendencí a trendů, závislosti na předpokládaném uskutečňování nosných změn.

3. Transformační funkci lze **algoritmizovat a modelově řešit** s využitím současných výpočetních prostředků, posílených grafickými nástroji. Zkoumání různých variant, vycházejících z vypracovaných základních typů scénářů pravděpodobného vývoje bezpečnostní situace, umožňuje využití a zobrazení většího množství jejich důsledků a vazeb.
4. Obdobným způsobem jako evropskou bezpečnost můžeme popsat **vojenské umění**, které rovněž lze pojímat jako ucelený systém. Jeho hlavními prvky z hlediska obsahového a vědního členění jsou: vojenská strategie, operační umění a taktika, které lze dekomponovat do elementárních částí, jež budou zřejmě popisovat charakteristiky lidského potenciálu, vojenské techniky a vojenských technologií.
5. **Pro vojenské umění platí samostatná transformační funkce**, která je více, než tomu je v oblasti evropské bezpečnosti, svázána s tendencemi a trendy vývoje vojenské techniky, ale také s vývojem mezinárodního práva v oblasti regulace válečných činností (což chápu jako součást vojenských technologií).
6. Uskutečněním průniku dvou neuzavřených množin elementárních prvků samostatných systémů můžeme odhalit a definovat **základní vztahovou matici** charakterizující jednak tok důsledků změn evropské bezpečnosti na vojenské umění, ale současně vztah opačný. Přitom musíme hodnotit všechny prvky, elementy, vztahy z pozice celoevropské, ne jen národní (státní) a současně si být vědomi, že každá teritoriální součást evropského prostoru je limitována společnými tendencemi a trendy, ale sama je svým parciálním způsobem spoluvytváří.
7. Zprostředkovaný vztah mezi evropskou bezpečností a vojenským uměním lze považovat za prokázaný. Obtížnější je stanovení těch rysů, které **odliší vliv evropské bezpečnosti** od například americké, asijské, africké. A co z těchto vymezených rysů nejvíce ovlivňuje vojenské umění, o němž předpokládáme, že má nadregionální, celosvětový charakter.

Postup pro vědecké poznání vztahů mezi evropskou bezpečností a vojenským uměním je zřejmý. Nebývá však v současné dynamické a přímo hektické době zvykem, aby se všechny správné představy poklidně naplňovaly. Proto jsou v praxi používána zkrácená řešení, která nejsou tak přísně založena na vědecké poctivosti a důkladnosti, jako více na intuici vybraných jedinců. Ti na základě orientovaného toku dílčích informací jsou schopni v nepoměrně kratších etapách, než umožňuje týmová a exaktní práce, vytvořit představu modelu budoucnosti. Pod tlakem času se mohou dopustit omylů, ale protože ovlivňují řídící sféru, často působí na skutečný vývoj událostí a svým dílčím způsobem tvoří dějiny.

I při vědomí těchto skutečností se plně přimlouvám za přístup, který souběžně podporuje exaktní i intuitivní činnosti, protože pro rozhodnutí představuje jednostranná informace neúplný podklad. Exaktní informace sice budou předkládány se zpožděním, ale umožní určité korekce. A po vybudování systému zpracování informací už ani nemusí přicházet se zpožděním.